

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

17 novembre 2010

PROPOSITION DE LOI

relative à l'analyse, par la Cour des comptes, des conséquences budgétaires et macroéconomiques des programmes électoraux présentés par les partis politiques lors de l'élection du Parlement flamand, du Parlement de la Région wallonne, du Parlement de la Région de Bruxelles-Capitale et du Parlement de la Communauté française

(déposée par
M. Servais Verherstraeten et consorts)

RÉSUMÉ

La présente proposition prévoit que chaque parti, lors de la publication de son programme électoral, présente, dans ce programme, ses priorités ainsi que le coût budgétaire et les conséquences économiques de celles-ci. La Cour des comptes analysera et publiera ensuite ces priorités.

Par analogie avec la législation électorale, cette procédure sera réglée par une loi spéciale pour ce qui concerne le Parlement flamand, le Parlement de la Région wallonne, le Parlement de la Région de Bruxelles Capitale et le Parlement de la Communauté française. Pour ce qui est de la Chambre, du Sénat et du Parlement de la Communauté germanophone, elle sera réglée par une loi (voir DOC 53 0576/001).

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

17 november 2010

WETSVOORSTEL

betreffende de doorlichting door het Rekenhof van de budgettaire en macro-economische gevolgen van de verkiezingsprogramma's van de politieke partijen bij verkiezingen voor het Vlaams Parlement, het Parlement van het Waalse Gewest, het Parlement van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het Parlement van de Franse Gemeenschap

(ingedien door
de heer Servais Verherstraeten c.s.)

SAMENVATTING

Dit voorstel bepaalt dat elke partij bij de bekendmaking van haar verkiezingsprogramma de prioriteiten in dit programma opgeeft en de budgettaire kosten en economische gevolgen hiervan. Het Rekenhof zal deze prioriteiten dan doorlichten en bekendmaken.

Naar analogie van de kieswetgeving geschieft de regeling voor het Vlaams Parlement, het Parlement van het Waalse Gewest, het Parlement van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het Parlement van de Franse Gemeenschap bij bijzondere wet. Voor de Kamer, de Senaat en het Parlement van de Duitstalige gemeenschap geschieft dit bij wet (zie DOC 53 0576/001).

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Démocratique en Vlaams
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen!	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
VB	:	Vlaams Belang
cdH	:	centre démocrate Humaniste
LDD	:	Lijst Dedecker
PP	:	Parti Populaire
<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>		
DOC 53 0000/000:	Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 53 0000/000: Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Questions et Réponses écrites	QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)	CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV: Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN:	Séance plénière	PLEN: Plenum
COM:	Réunion de commission	COM: Commissievergadering
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)
<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i>		
DOC 53 0000/000:	Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 53 0000/000: Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)	CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV:	Beknopt Verslag (blauwe kaft)	CRABV: Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)	CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN:	Plenum	PLEN: Plenum
COM:	Commissievergadering	COM: Commissievergadering
MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)	MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
<p>Commandes: Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.laChambre.be e-mail : publications@laChambre.be</p>	<p>Bestellingen: Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.deKamer.be e-mail : publicaties@deKamer.be</p>

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de loi reprend, en l'adaptant, le texte de la proposition de loi DOC 52 2119/001.

Dans une démocratie, plusieurs partis briguent les voix des électeurs et leur présentent généralement à cet effet un programme détaillé exposant la manière dont ils comptent réaliser leurs idéaux et leurs objectifs politiques.

Ce programme ne constitue toutefois qu'une première étape du processus décisionnel proprement dit. La mise en œuvre des propositions politiques aura nécessairement une incidence budgétaire et des conséquences macro-économiques.

La connaissance du coût budgétaire des mesures proposées et de leurs conséquences économiques doit permettre à l'électeur d'opérer un choix en connaissance de cause.

Aux Pays-Bas, il est d'usage, depuis des années, que les partis politiques fassent analyser volontairement par le *Centraal Planbureau* les conséquences budgétaires et économiques de leur programme électoral. Il s'agit en premier lieu d'un service rendu aux électeurs. L'objectif est d'aider les électeurs à s'y retrouver dans les programmes des partis. Le *Centraal Planbureau* fournit la meilleure estimation possible de ce que coûtent et rapporteront, par exemple, les mesures fiscales et les mesures d'aide préconisées par les partis politiques. L'analyse du *Centraal Planbureau* donne la possibilité aux électeurs de comparer de manière impartiale les effets économiques des programmes électoraux: tous les programmes sont évalués de la même manière. L'analyse vise à éviter toute discussion sur des faits, afin que le débat électoral puisse être consacré aux véritables enjeux: les choix politiques.

La présente proposition de loi spéciale poursuit le même objectif. Même si, dans le passé, différents partis ont plaidé pour que les conséquences budgétaires et économiques des programmes électoraux soient analysées par une instance indépendante, il s'avère impossible d'atteindre cet objectif par une démarche volontaire. C'est pourquoi la présente proposition vise-t-elle à imposer une telle analyse. Il en résultera que les partis devront donner un contenu concret à leurs propositions et ne pourront se contenter d'indications vagues.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit wetvoorstel neemt, met een aantal aanpassingen, de tekst over van wetsvoorstel DOC 52 2119/001.

In een democratie dingen meerdere partijen naar de gunst van de kiezer, meestal aan de hand van een uitgebreid programma, waarin de partij de concrete vertaling inschrijft van haar idealen en beleidsdoelstellingen.

Dat kan evenwel slechts een eerste stap zijn in een effectief besluitvormingsproces. De realisatie van de beleidsvoorstellen zal noodzakelijkerwijze een budgettaire impact en macro-economische gevolgen hebben.

De vaststelling van de budgettaire kostprijs van de voorgestelde maatregelen en de economische gevolgen ervan, moet de kiezer in staat stellen een bewuste en weloverwogen keuze te maken.

In Nederland is het sedert jaren de gewoonte dat de politieke partijen op vrijwillige basis hun verkiezingsprogramma op hun budgettaire en economische gevolgen laten doorlichten door het Centraal Planbureau. Dit is in de eerste plaats een dienst aan de kiezers. Het doel is de kiezers wegwijs te maken in de partijprogramma's. Het Centraal Planbureau geeft een zo goed mogelijke raming van de kosten en opbrengsten van bijvoorbeeld belastingmaatregelen en steunmaatregelen die politieke partijen bepleiten. De analyse van het Centraal Planbureau biedt de kiezers de mogelijkheid om de economische effecten van de verkiezingsprogramma's op een onpartijdige manier met elkaar te vergelijken: alle programma's worden op dezelfde manier beoordeeld. De analyse beoogt een discussie over feiten te voorkomen zodat het verkiezingsdebat kan gaan waar het moet over gaan: over politieke keuzes.

Dit voorstel van bijzondere wet streeft hetzelfde doel na. Niettegenstaande verschillende partijen in het verleden ervoor pleitten om de verkiezingsprogramma's op hun budgettaire en economische gevolgen te laten doorlichten door een onafhankelijke instantie blijkt het niet mogelijk om deze doelstelling op vrijwillige basis ingang te doen vinden. Daarom dat dit voorstel de verplichting inhoudt om een dergelijke doorlichting te laten uitvoeren. Het zal tot gevolg hebben dat de partijen een concrete invulling moeten geven aan hun voorstellen en niet kunnen volstaan met vage aanduidingen.

La présente proposition prévoit que chaque parti, lors de la publication de son programme électoral, présente, dans ce programme, ses priorités ainsi que leur coût budgétaire et leurs conséquences économiques. L'électeur pourra ainsi déterminer dans quelle mesure un parti politique gèrera les finances publiques en bon père de famille.

Il va de soi que l'électeur doit pouvoir être informé objectivement. La présente proposition tend à faire en sorte qu'il en soit ainsi en chargeant la Cour des comptes de contrôler les données financières fournies. Lors de la présentation de leurs programmes électoraux, les partis politiques devront indiquer quelles propositions politiques sont prioritaires et quelles en sont les conséquences budgétaires et économiques. La Cour des comptes, qui, pour accomplir sa mission, peut se faire assister par le Bureau du Plan et par d'autres instances, établit un projet d'analyse auquel les partis politiques peuvent réagir. Durant cette phase, les partis ont la possibilité d'amender leurs propositions s'il s'avère que les effets budgétaires et macro-économiques qu'ils ont chiffrés diffèrent de ceux prévus par la Cour des comptes. Les partis ont également la latitude de reformuler ou d'amender leurs mesures. Le projet d'analyse est confidentiel.

Après le projet d'analyse et les réactions éventuelles des partis, la Cour de comptes rédige son analyse définitive et la publie.

L'analyse de la Cour des comptes se concentre sur les mesures ou propositions qui sont quantifiables.

L'objectif de la présente proposition n'est pas de soumettre les mesures présentées à un contrôle d'opportunité: la Cour des comptes se prononcerait uniquement sur l'exactitude de l'incidence financière avancée par les partis et non sur les mesures proprement dites.

L'analyse proposée ne peut que renforcer la crédibilité des partis politiques et du monde politique en général. C'est pourquoi nous proposons que cette obligation entre en vigueur dès le prochain renouvellement des parlements des Communautés et des Régions.

Dit voorstel bepaalt dat elke partij bij de bekendmaking van haar verkiezingsprogramma de prioriteiten in dit programma opgeeft en de budgettaire kosten en economische gevolgen hiervan. Op die manier kan de kiezer zelf vaststellen in welke mate een bepaalde politieke partij als een bonus pater familias zal omgaan met de overheidsfinanciën.

Het spreekt voor zich dat de kiezer op een objectieve manier moet kunnen worden geïnformeerd. Dit voorstel wil daartoe bijdragen door het instellen van een verplichte controle van de verstrekte financiële gegevens door het Rekenhof. De werkwijze bestaat er in dat de politieke partijen bij hun verkiezingsprogramma's aangeven welke van hun beleidsvoorstellingen prioriteit krijgen en wat daarvan de budgettaire en economische gevolgen zijn. Het Rekenhof, dat bij het uitvoeren van zijn opdracht zich kan laten bijstaan door het Planbureau en andere instanties, maakt een ontwerpdoorlichting waarop de politieke partijen kunnen reageren. In deze fase heeft een partij de mogelijkheid haar voorstellen te amenderen indien zou blijken dat de door haar berekende budgettaire en macro-economische effecten afwijken van die van het Rekenhof. Er wordt ook ruimte gelaten aan de partijen om hun maatregelen opnieuw te formuleren of te amenderen. De ontwerpdoorlichting is vertrouwelijk.

Na de ontwerpdoorlichting en de eventuele reacties van de partijen stelt het Rekenhof zijn definitieve doorlichting op en maakt deze openbaar.

De doorlichting van het Rekenhof concentreert zich op de maatregelen of voorstellen die kwantificeerbaar zijn.

Het is niet de bedoeling van dit voorstel dat het Rekenhof een opportunitéitscontrole zou uitoefenen op de voorgestelde maatregelen. Integendeel, over de maatregelen zelf kan geen uitspraak worden gedaan, wel over de juistheid van de door de partijen aangekondigde budgettaire gevolgen.

Dat de voorgestelde doorlichting de geloofwaardigheid van de politieke partijen en van de politiek in het algemeen ten goede zou kunnen komen, staat buiten kijf. Daarom stellen wij voor deze verplichting reeds in te voeren bij de eerstvolgende vernieuwing van de parlementen van de Gemeenschappen en Gewesten.

Servais VERHERSTRAETEN (CD&V)
Sonja BECQ (CD&V)
Pieter DE CREM (CD&V)

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

Pour l'application de la présente loi spéciale et de ses arrêtés d'exécution, il y a lieu d'entendre par:

1° parti politique: l'association de personnes physiques, dotée ou non de la personnalité juridique, qui participe aux élections prévues par la Constitution et par la loi, qui, conformément à l'article 117 du Code électoral, présente des candidats aux mandats de représentant et de sénateur dans chaque circonscription électorale d'une Communauté ou d'une Région et qui, dans les limites de la Constitution, de la loi, du décret et de l'ordonnance, tente d'influencer l'expression de la volonté populaire de la manière définie dans ses statuts ou son programme;

2° programme électoral: l'ensemble des principes de base, objectifs et propositions devant présider à l'action d'un parti politique durant une période déterminée faisant suite aux élections;

3° liste des priorités: le document dans lequel le parti concerné indique par ordre décroissant quels sont pour lui les propositions politiques du programme électoral qu'il convient de réaliser par priorité;

4° estimation des coûts budgétaires: un calcul des coûts et profits que pourrait engendrer la mise en œuvre du programme électoral présenté et des priorités fixées dans ce dernier.

Art. 3

Chaque parti politique joint, lors de la publication de son programme électoral, une estimation des coûts budgétaires de sa liste des priorités.

Le programme électoral et l'évaluation des coûts budgétaires de la liste des priorités doivent être transmis à la Cour des comptes au plus tard 35 jours avant les élections.

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze bijzondere wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Voor de toepassing van deze bijzondere wet en de uitvoeringsbesluiten ervan wordt verstaan onder:

1° politieke partij: de vereniging van natuurlijke personen, al dan niet met rechtspersoonlijkheid, die aan door de Grondwet en de wet bepaalde verkiezingen deelneemt, die overeenkomstig artikel 117 van het Kieswetboek kandidaten voordraagt voor de mandaten van volksvertegenwoordiger en senator in elke kieskring van een Gemeenschap of een Gewest en die, binnen de grenzen van de Grondwet, de wet, het decreet en de ordonnantie, de totstandkoming van de volkswil beoogt te beïnvloeden op de wijze bepaald in haar statuten of haar programma;

2° verkiezingsprogramma: de gezamenlijke uitgangspunten, doelstellingen en voorstellen van een politieke partij voor een bepaalde periode volgend op de verkiezingen;

3° prioriteitenlijst: het document waarop de betrokken partij aanduidt wat voor haar, in dalende volgorde, de bij voorrang te realiseren beleidsvoorstellingen zijn in haar verkiezingsprogramma;

4° budgettaire kostenraming: een berekening van de budgettaire kosten en baten die inherent verbonden zouden kunnen zijn aan de uitvoering van het vooropgestelde verkiezingsprogramma en de prioriteiten daarin.

Art. 3

Elke politieke partij moet bij de bekendmaking van haar verkiezingsprogramma een budgettaire kostenraming bijvoegen van haar prioriteitenlijst.

Het verkiezingsprogramma en de budgettaire kostenraming van de prioriteitenlijst moeten ten laatste 35 dagen voor de verkiezingen worden overgezonden aan het Rekenhof.

Art. 4

Dans un délai de quinze jours, la Cour des comptes réalise un projet d'analyse de l'estimation des coûts budgétaires de la liste des priorités des partis politiques.

Ce projet d'analyse est transmis aux partis politiques qui, dans un délai de trois jours, peuvent faire part à la Cour des comptes de leurs observations concernant ce projet.

Les partis politiques ont la possibilité de se concerter avec la Cour des comptes au sujet du projet d'analyse et ils peuvent adapter leurs propositions.

Le projet d'analyse est confidentiel.

À l'expiration d'un délai de trois jours, la Cour des comptes rédige l'analyse définitive, qu'elle publie au plus tard douze jours avant les élections.

Art. 5

Pour réaliser l'analyse des propositions politiques prioritaires des partis politiques, la Cour des comptes peut faire appel au Bureau du Plan et à d'autres instances.

Art. 6

La présente loi s'applique aux prochaines élections organisées en vue du renouvellement du Conseil de la Région wallonne, du Conseil flamand, du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale et du Parlement de la Communauté française.

26 juillet 2010

Art. 4

Binnen een termijn van vijftien dagen maakt het Rekenhof een ontwerpdoorlichting van de budgettaire kostenraming van de prioriteitenlijst van de politieke partijen.

Deze ontwerpdoorlichting wordt overgezonden aan de politieke partijen die binnen een termijn van drie dagen hun opmerkingen over dit ontwerp kunnen overmaken aan het Rekenhof.

De politieke partijen beschikken over de mogelijkheid om over de ontwerpdoorlichting te overleggen met het Rekenhof en kunnen hun voorstellen aanpassen.

De ontwerpdoorlichting is vertrouwelijk.

Na het verstrijken van een termijn van drie dagen maakt het Rekenhof de definitieve doorlichting op die ten laatste twaalf dagen voor de verkiezingen door het Hof wordt bekendgemaakt.

Art. 5

Het Rekenhof kan voor de doorlichting van de prioritaire beleidsvoorstellen van de politieke partijen een beroep doen op het Planbureau en andere instanties.

Art. 6

Deze wet is van toepassing op de eerstvolgende verkiezingen ter vernieuwing van het Vlaams Parlement, het Parlement van het Waalse Gewest, het Parlement van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het Parlement van de Franse Gemeenschap.

26 juli 2010

Servais VERHERSTRAETEN (CD&V)
Sonja BECQ (CD&V)
Pieter DE CREM (CD&V)